

Thái Bình

Chủ nhật

SỐ 802
Chủ nhật
Ngày 14 - 5 - 2023

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH THÁI BÌNH
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN THÁI BÌNH

TÒA SOẠN:
13 LÝ THƯỜNG KIỆT - THÀNH PHỐ THÁI BÌNH
ĐT: 0227.3731.308 - 0227.3733.958 - 0227.3735.544
BÁO THÁI BÌNH ĐIỆN TỬ: www.baothaibinh.com.vn
EMAIL: tsbaothaibinh@gmail.com

Luồng gió mới

TỪ MÔ HÌNH HTX SEN VÂN ĐÀI

(Xem trang 3)

Hương tới

SẢN XUẤT LŨA BỀN VỮNG

Trang 2

Về Đông Hưng

chơi pháo đất

Trang 5

Hướng tới SẢN XUẤT LÚA BỀN VỮNG

■ NGÂN HUYỀN

Một vụ, chi nhánh Công ty Cổ phần Vi sinh Michiannai tại Thái Bình cung cấp ra thị trường gần 200 tấn gạo sạch.

Hướng tới nền nông nghiệp sạch, vừa có giá trị kinh tế cao vừa mang lại lợi ích đối với sức khỏe con người, môi trường sinh thái, chi nhánh Công ty Cổ phần Vi sinh Michiannai tại Thái Bình đã thực hiện mô hình sản xuất lúa theo hướng hữu cơ, xây dựng thành công thương hiệu “Gạo sạch Thái Bình 3T”, mở ra hướng đi mới trong sản xuất lúa bền vững.

Tiền Hải là vùng đất chua mặn, nhiều giống lúa chất lượng cao đã có mặt ở đây từ khá sớm, nông dân có nhiều kinh nghiệm trong thâm canh các giống lúa này. Trước đây, năm nào gia đình bà Nguyễn Thị Tơ, thôn Hiên, xã Tây Lương cũng gieo cấy giống Bắc thom 7. Đây là một trong những giống lúa đặc hữu của Tiền Hải được canh tác theo phương pháp truyền thống. Tuy nhiên, một vài vụ trở lại đây, được sự hỗ trợ của chi nhánh Công ty Cổ phần Vi sinh Michiannai tại Thái Bình, bà Tơ gieo cấy giống ST25 sử dụng phân bón vi sinh mang lại nhiều điểm khác biệt. Bà Tơ cho biết: Chúng tôi không sử dụng phân bón hóa học, không dùng thuốc trừ sâu nhưng cây lúa vẫn sinh trưởng, phát triển tốt, cứng cây, ít sâu bệnh, đặc biệt là không bị khô vằn, bệnh đạo ôn, bệnh bạc lá. Toàn bộ thóc thu hoạch từ 1 mẫu ruộng được công ty thu mua tươi nên nông dân chúng tôi rất yên tâm.

Nguyên là giám đốc HTX SXKD DVNN xã Tây Lương đã nghỉ theo chế độ hưu trí, ông Cao Bá Muôn hiện đang là cán bộ kỹ thuật của chi nhánh Công ty Cổ phần Vi sinh Michiannai tại Thái Bình. Với nhiều năm kinh nghiệm trong chỉ đạo sản xuất nông nghiệp, ông Muôn cho biết: Trước đây, để bảo đảm mục tiêu về sản lượng, các hộ dân trên địa bàn xã Tây Lương nói riêng và nông dân trên địa bàn huyện nói chung đơn thuần chỉ biết canh tác lúa theo hướng truyền thống, sử dụng thuốc trừ sâu, thuốc diệt cỏ, phân bón hóa học nhiều. Vài năm trở lại đây, nông dân đã

nhận thấy những nguy cơ từ việc lạm dụng phân vô cơ, thuốc bảo vệ thực vật hóa học ảnh hưởng tới chất lượng nông sản, môi trường và sức khỏe cộng đồng. Do vậy, việc triển khai mô hình sản xuất lúa theo hướng hữu cơ được các hộ đồng tình hưởng ứng. Năm 2019, từ 4kg thóc đầu tiên, công ty đã phối hợp với HTX SXKD DVNN xã Tây Lương triển khai mô hình thử nghiệm giống lúa ST24 trên

đồng ruộng và chăm bón theo quy trình sử dụng hoàn toàn bằng chế phẩm vi sinh và thuốc bảo vệ thực vật sinh học do công ty nghiên cứu, sản xuất. Mô hình thử nghiệm mang lại thành công, năm 2020, công ty đã mở rộng diện tích, đầu tư cơ sở vật chất, khoa học kỹ thuật, con người để tạo ra sản phẩm gạo sạch, an toàn cho người sử dụng. Vụ xuân năm 2021, công ty thuê lại 20ha ruộng nông dân không

Vùng 20ha gieo cấy giống ST25 của chi nhánh Công ty Cổ phần Vi sinh Michiannai tại Thái Bình.

cấy do hiệu quả kinh tế thấp tại xã Tây Lương, liên kết với các xã: Đông Xuyên (10ha), Nam Hải (10ha) để thực hiện mô hình, sử dụng hai giống lúa chất lượng cao: ST25, ST24. Sản phẩm gạo sạch đưa ra thị trường được người tiêu dùng đánh giá cao về chất lượng, hơn hẳn các sản phẩm gạo khác. Ngoài ra, chúng tôi cũng gửi mẫu gạo đi kiểm nghiệm tại các cơ quan kiểm định có uy tín không phát hiện có các chất độc hại và dư lượng thuốc bảo vệ thực vật. Từ đó khẳng định chất lượng gạo sạch và được cấp chứng nhận cơ sở đủ điều kiện an toàn thực phẩm, bảo đảm các tiêu chuẩn ISO 22000:2018.

Hình thành chuỗi khép kín từ sản xuất đến đóng gói với quy trình được kiểm soát nghiêm ngặt từ giống, gieo mạ, phân bón, quản lý dịch hại, kiểm soát nước và chỉ sử dụng phân bón hữu cơ vi sinh, thuốc bảo vệ thực vật sinh học do công ty tự sản xuất, sản phẩm “Gạo sạch Thái Bình 3T” được dán tem truy xuất nguồn gốc sản phẩm và được xếp hạng 4 sao sản phẩm OCOP cấp tỉnh.

Ông Tô Đình Triều, Tổng giám đốc Công ty Cổ phần Vi sinh Michiannai cho biết: Thái Bình là vựa lúa của vùng đồng bằng sông Hồng, người dân vẫn gắn bó với cây lúa nhưng không nâng cao được giá trị hạt gạo, đất đai ngày càng cằn cỗi do lạm dụng phân bón và thuốc bảo vệ thực vật hóa học. Từ tình cảm quê hương, từ những suy nghĩ hết sức ý nghĩa và nhân văn đối với mảnh đất Thái Bình, chúng tôi đã đầu tư nghiên cứu sử dụng nhằm đưa khoa học kỹ thuật vi sinh xuống đồng ruộng, đưa những giống lúa có giá trị kinh tế cao, xây dựng chuỗi tiêu thụ sản phẩm, chuyển giao công nghệ kỹ thuật trồng lúa vi sinh, hữu cơ thay thế hoàn toàn cho chăm bón truyền thống đang dần hủy hoại môi trường sinh thái. Thực hiện được công việc này tạo ra cho vùng đồng quê môi trường trong sạch, cho các thủy sinh phát triển trở lại, đồng ruộng được thêm màu mỡ, không còn các chất độc hại trong đất, nước, không khí.

Theo chia sẻ của ông Triều, “Gạo sạch 3T” chỉ là hành trình, còn đích đến chính là việc lan tỏa, nhân rộng diện tích lúa áp dụng kỹ thuật vi sinh từ đó thay đổi nhận thức của người dân trong sản xuất, hướng tới nền nông nghiệp bền vững, thân thiện với môi trường. Vụ mùa năm 2023, công ty sẽ phối hợp với chính quyền địa phương xã Tây Lương mở rộng diện tích sản xuất lúa sử dụng phân vi sinh lên 200 - 300ha; tiếp cận tới các đại diện của Thái Bình để nhân rộng mô hình.

Hiện, sản phẩm “Gạo sạch Thái Bình 3T” đang được công ty chế biến, đóng gói theo đơn đặt hàng với giá bán 50.000 đồng/kg. Để tạo ra sản phẩm gạo sạch có giá trị kinh tế gấp hai lần gạo cùng chủng loại sản xuất truyền thống, quy trình canh tác đòi hỏi nhiều công lao động với chi phí cao hơn. Sản phẩm phân bón vi sinh có 2 dạng: nước và bột. Tùy theo chức năng, giai đoạn sinh trưởng, phát triển của lúa mà phun/bón với liều lượng nhất định. Đây cũng chính là khó khăn, rào cản để công ty mở rộng diện tích áp dụng.

Hiện nay với nhu cầu của người tiêu dùng đòi hỏi chất lượng sản phẩm ngày càng cao và bảo đảm vệ sinh an toàn thực phẩm, do đó sản xuất lúa hữu cơ là một xu hướng tất yếu của ngành nông nghiệp địa phương. Để có thêm nhiều thương hiệu gạo sạch, cần đẩy mạnh tuyên truyền nâng cao nhận thức của các tầng lớp nhân dân về lợi ích sản xuất lúa theo hướng hữu cơ; tăng cường tổ chức các lớp tập huấn, hướng dẫn kỹ thuật trồng, chăm sóc lúa theo hướng hữu cơ... từng bước nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm lúa gạo để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của người tiêu dùng.

Nghị quyết số 09-NQ/TU, ngày 20/1/2020 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về tập trung lãnh đạo, chỉ đạo chuyển đổi cơ cấu cây trồng trên đất trồng lúa kém hiệu quả giai đoạn 2020 - 2025, định hướng đến năm 2030 được xem là “luồng gió mới” thổi bùng lên khát vọng thúc đẩy nông nghiệp phát triển bền vững. Mô hình HTX Sen Vân Đài, xã Chí Hòa là minh chứng đúng đắn khi thực hiện chuyển đổi cơ cấu cây trồng của huyện Hưng Hà.

Trước kia cánh đồng Cửa miếu thôn Vân Đài, xã Chí Hòa vốn là một vùng đất thấp, chua trũng, cấy lúa kém hiệu quả, năm bắt được chủ trương Nghị quyết số 09 của Tỉnh ủy, HTX Sen Vân Đài đã được thành lập, với ý tưởng nhân giống và phát triển cây sen để tạo ra mô hình sản xuất mới. Chỉ sau một thời gian ngắn bắt tay vào quy hoạch và cải tạo, HTX đã chuyển đổi được 6ha từ đất trồng lúa kém hiệu quả sang trồng các loại sen và các loại hoa cây cảnh. Trên diện tích đó, HTX quy hoạch thành nhiều ô thửa, mỗi ô trồng một giống sen khác nhau để lấy hoa, hạt, ngó, củ và làm cảnh. Mỗi chủng loại giống đều hội tụ đủ yếu tố đó là: đẹp về màu sắc, thơm về hương vị và bền về thời gian. Để sen đạt được chất lượng, hiệu quả cao nhất, ngay từ ngày bắt tay vào gieo trồng, cán bộ kỹ thuật của HTX đã phải nghiên cứu và cải tạo chất đất cho phù hợp, chọn các giống sen mới, nhập khẩu, áp dụng việc trồng sen bảo đảm đúng kỹ thuật với kinh phí đầu tư 30 - 40 triệu đồng/sào... Bà Nguyễn Thị Chiến, Phó giám đốc HTX Sen Vân Đài cho biết: HTX thường xuyên tổ chức các buổi tập huấn, đào tạo xã viên trồng và chăm sóc sen đúng quy trình kỹ thuật, chuyên sâu về chuyển giao khoa học kỹ thuật bảo quản, thu hái và tiêu thụ sản phẩm đúng cách. Hiện nay, giống sen lấy hoa ướp trà cho năng suất hoa khoảng 40.000 bông/1.000m² trong thời gian 6 tháng; giống sen lấy hạt tỷ lệ đậu quả đạt 98%, dùng để chế biến các loại sữa sen, mứt sen, bột dinh dưỡng sen. Đối với giống sen lấy ngó, một lứa trung bình thu hoạch từ 150 - 200kg/ha. Với giống sen lấy củ, sau gần 3 tháng cho thu hoạch củ với sản lượng từ 9 - 10 tấn/ha, giá bán 40.000 - 45.000 đồng/kg, trung bình mỗi héc-ta sen lấy củ cho thu nhập từ 300 - 400 triệu đồng. Còn đối với giống sen làm cảnh thời gian hoa nở kéo dài rất thích hợp để cho khách du lịch về tham quan, trải nghiệm. Không chỉ các sản phẩm thô mà các sản phẩm đã qua sơ chế, chế biến như: chè ướp sen, ngó sen, củ sen muối... cũng đã được HTX cung ứng ra thị trường.

Mỗi ngày HTX cung ứng xuất bán khoảng 500 - 1.000 bông sen các loại, 2 tạ củ và mầm sen; mỗi tháng xuất bán 4

Luồng gió mới

TỪ MÔ HÌNH HTX SEN VÂN ĐÀI

■ THANH THỦY

Ký thỏa thuận hợp tác sản xuất, chế biến, kinh doanh sản phẩm trà Tân Cương (Thái Nguyên) ướp hương hoa sen Vân Đài.

tấn lá sen để phục vụ cho hoạt động sản xuất dược liệu. Đặc biệt, HTX còn xuất khẩu sang Nhật Bản 2 tấn củ sen, đây là bước đi đầu tiên cho kế hoạch xuất khẩu sen sang thị trường nước ngoài của HTX trong tương lai. Việc sản xuất, kinh doanh

thuận lợi không chỉ mang lại thu nhập khá cho các thành viên HTX mà còn tạo việc làm cho 20 lao động địa phương.

Bên cạnh hình thức kết nối và giới thiệu sản phẩm theo hình thức truyền thống, HTX đã nhanh chóng tiếp cận

Đầm sen Vân Đài thu hút rất đông du khách đến trải nghiệm.

thị trường thông qua các trang web, facebook... tại đây khách hàng dễ dàng tìm kiếm được thông tin và đặt mua các sản phẩm của HTX. Sau 3 năm đi vào hoạt động, HTX Sen Vân Đài đã được nhiều người dân và du khách biết đến không chỉ những sản phẩm từ sen mà còn là khu sinh thái hấp dẫn với những cảnh quan đẹp, trong lành giữa vùng quê nông thôn. Đến với nơi đây vào mùa sen nở, du khách có thể chiêm ngưỡng, check in cùng với những hoa sen, hoa súng rực rỡ quyện với hương thơm ngào ngạt phủ kín trên mặt nước. Anh Nguyễn Bá Trung, du khách đến từ Hà Nội chia sẻ: Đến thăm mô hình sen Vân Đài chúng tôi thật sự ngỡ ngàng với vẻ đẹp thuần khiết của vùng quê nơi đây. Mô hình được quy hoạch bài bản từ cách bố trí các khu vực trồng sen đến từng loại cây trồng khác. Cảm giác rất dễ chịu và thoải mái. Đây sẽ là điểm đến hấp dẫn cho các du khách đến trải nghiệm. Ngoài ra, các sản phẩm từ sen cũng rất hấp dẫn chúng tôi.

Mới đây, HTX Sen Vân Đài còn ký hợp đồng chuyển giao kỹ thuật trồng hoa sen cho một số doanh nghiệp và hộ gia đình ở tỉnh Thái Nguyên; ký hợp tác với Trung tâm Khoa học kỹ thuật sinh vật cảnh (Hội Sinh vật cảnh Việt Nam) sản xuất, chế biến và kinh doanh chè Tân Cương (Thái Nguyên) ướp hương sen Vân Đài... PGS, TS Đặng Văn Đông, Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu rau quả kiểm tra Hội Sinh vật cảnh Việt Nam chia sẻ: Để HTX Sen Vân Đài mang lại hiệu quả kinh tế cao kết hợp được với du lịch trải nghiệm và xây dựng sản phẩm, HTX cần tiếp tục củng cố, phát triển những cây trồng cho hoàn thiện theo hình thức chuyên canh; chú trọng công tác liên kết, tiêu thụ, tạo mẫu mã, quảng bá sản phẩm trên thị trường trong nước và quốc tế; xây dựng thương hiệu cho sản phẩm, không chỉ quảng bá ở thị trường nội địa mà còn mở rộng sang các thị trường quốc tế có nhiều tiềm năng, từng bước khẳng định chất lượng của sen Việt Nam trên thị trường thế giới.

Không chỉ phát triển tại xã Chí Hòa, HTX Sen Vân Đài còn mở rộng thêm 2ha trồng sen tại xã Hồng Việt (Đông Hưng). Nhờ ban tay khởi óc của người nông dân sau 3 năm chuyển đổi, cải tạo nơi đây đã trở thành một cánh đồng đầy ắp hoa sen, hoa súng và các loại hoa, cây ăn quả sai trĩu. Với cách tiếp cận hợp lý, áp dụng những kiến thức khoa học, kỹ thuật mới tiên tiến vào sản xuất, cộng thêm cách thức quản lý phù hợp, chắc chắn mô hình chuyển đổi đất trũng, kém hiệu quả sang trồng sen của HTX Sen Vân Đài đang mở ra hướng đi đem lại hiệu quả trên cả phương diện kinh tế và xã hội.

CHUYỆN NGOÀI CHÍNH SỬ VỀ MỘT ÔNG NGHÈ

■ NGUYỄN THANH
Vũ Quý, Kiến Xương

Thời xưa, danh tính của những ông Nghè (Tiến sĩ) được khắc ghi trên bảng vàng, bia đá. Nếu có công tích thì sử sách lưu truyền. Ngoài ra, còn có các giai thoại về tài trí, khí tiết, phẩm hạnh hoặc về cá tính của một số ông Nghè xuất chúng như những chuyện ngoài chính sử. Ông Nghè Nguyễn Bá Dương (1740 - 1785), quê làng Nguyên Xá, nay là xã Nguyên Xá, huyện Đông Hưng là một trong những trường hợp có khá nhiều giai thoại đã được Vũ Phương Đề chép trong sách Công dư tiệp ký hoặc Thành Thăng đã chép trong Giai thoại văn chương Thái Bình.

Có khá nhiều giai thoại kể về Nguyễn Bá Dương là từ tuổi ấu thơ đã nức tiếng là thần đồng, thông minh, hay chữ, học giỏi nổi tiếng trong vùng. Lại có giai thoại truyền là vì nhà nghèo nên Bá Dương phải đi ở giúp việc cho nhà một thầy đồ. Hàng ngày, ông vừa làm việc vừa học lỏm mà biết chữ. Dù nhà Bá Dương thuộc dạng nghèo nhất làng nhưng không vì thế mà ông tự ti, ngược lại rất tự phụ với tài năng của mình, tính tình bộc trực, yêu ghét phân minh, dân tình không ai dám khinh khi...

Tương truyền, khi còn là học trò, có lần đi ngang qua phủ đệ của một viên quan to trong triều, Bá Dương dừng lại đứng ngắm dây tường bao đắp nổi sơn thủy sống động, kỳ công. Khi đang ngắm cây tùng trồng trên đá bên tường thì viên quan nhìn thấy bên thừ tài ứng đối và bảo Bá Dương hãy vịnh một bài về cây tùng. Không hề e ngại, cậu học trò Nguyễn Bá Dương liền cầm bút viết rất nhanh:

Thạch thượng thanh tùng bách xích trường,

Phi hoa mãn động thủy sinh hương,

Đình ninh tiểu tử hưu kinh phạt,

Lưu thủy tha niên tác đống lương.

Dịch thơ:

Trầm thước thông trên đá vững vàng,

Hoa phở đầy động nước sinh hương,

Đình ninh dặn chú tiểu đừng dẫn,

Dành để mai sau hóa cột rường.

Bài thơ tài tình ở chỗ Bá Dương vừa tả thực cây tùng trên đá theo yêu cầu của viên quan vừa tự ví mình với cây tùng vững vàng, vươn thẳng, là "rường cột" tương lai của quốc gia, sẽ phò vua, giúp

Tranh minh họa

nước. Thấy chú bé quê mùa mà chí lớn, lại tài năng, viên quan xuýt xoa khâm phục và tặng luôn 5 quan tiền. Về sau, bài thơ được đặt tiêu đề là "Thạch tùng", tức "Cây thông" đã gắn liền với tên tuổi của Nguyễn Bá Dương.

Lại có giai thoại lưu truyền là Bá Dương tuy nhà nghèo nhưng tính tình phóng khoáng, hay thơ và thích uống rượu nên "thi tửu song hành" từ thuở nhỏ. Khi lên kinh đô theo học, thói quen ấy cũng không thể bỏ. Vì không có tiền nên Bá Dương hay uống chịu rượu của bà bán rượu kẻ Mơ thuộc Hoàng Mai, Thăng Long. Uống rượu chịu mãi rồi số tiền ghi nợ đã lên đến chín đồng. Năm lần bảy lượt bà bán rượu đòi tiền rượu vì sợ ông "bùng" nhưng khổ nỗi Nguyễn Bá Dương đâu có xu nào trong túi mà trả. Bực lắm, lại là dân buôn nên nào có kiêng nể chi ai, bà bán rượu la lối đòi lột áo trừ nợ. May sao cũng lúc ấy có cô gái cũng làm nghề bán rượu cùng quê với bà kia thấy anh khóa nghèo bị đòi lột áo, động lòng trắc ẩn nên can ngăn bà bán rượu cùng làng. Nhưng can mãi cũng không xong, liền rút ruột tượng ra đếm đủ chín đồng đưa cho bà kia, rồi quấy gánh đi luôn.

Được một người không hề quen biết trả tiền nợ cho, tuy hổ thẹn nhưng Nguyễn Bá Dương đã chạy theo cô gái cảm ơn, lại hỏi tên tuổi để sau đáp đền. Cô gái xua tay mà đáp:

- Tôi thấy chàng là học trò, vì rượu chè mà bị xấu hổ vì một người đàn bà,

không đành lòng nên trả hộ thôi, không có ý mong được báo đền.

Nói xong cô quấy gánh đi thẳng mà cũng chẳng xưng danh tính. Ấy nấy trong lòng, Nguyễn Bá Dương mới hỏi thăm tung tích, biết được cô gái là người kẻ Mơ. Cũng kể từ dạo ấy, lấy làm thẹn với bản thân chưa nên công danh mà đã bê tha, Nguyễn Bá Dương đã lên trấn Sơn Tây trọ học trong nhà một hào trưởng, ngày đêm chăm lo đèn sách.

Nhờ trí thông minh và siêng năng ôn luyện nên chỉ mấy tháng sau đó Nguyễn Bá Dương dự kỳ thi Hương đã đỗ Cử nhân. Với các nho sinh khác thường phải mất hàng chục năm nấu sủi sôi kinh. Tiếp đến kỳ thi Hội khoa Bính Tuất (1766) đời vua Lê Hiển Tông, Bá Dương đã đỗ Tiến sĩ. Thường thì khi thi đỗ, các vị Tiến sĩ tân khoa đều có kẻ hầu người hạ, vớng lọng xênh xang nhưng vì nhà nghèo nên Nguyễn Bá Dương vẫn lẻ loi một mình một bóng về làng Nguyễn để vinh quy bái tổ.

Vào thời điểm ấy, danh tiếng của ông Nghè tân khoa Bá Dương được nhiều người chốn kinh kỳ biết đến. Có bà quận chúa con chúa Trịnh biết tin ông đỗ, liền lệnh sai người đem kiệu đến đón, lại đưa mấy nàng thiếu nữ là con và cháu gái ra tùy nghi cho xem mặt, ưng ai cho kết duyên người ấy. Lúc này, Nguyễn Bá Dương vẫn còn nhớ đến cô gái kẻ Mơ giúp mình thuở trước, bèn nói với quận chúa:

- Xin quận chúa thứ tội, kẻ bản hàn này chỉ muốn kết duyên với cô bán rượu

kẻ Mơ thôi! Không dám vì được vinh hoa phú quý mà phụ nghĩa khi xưa.

Tác thành mãi không được, quận chúa đành thuận lòng, cho người về đất Hoàng Mai đón cô bán rượu kẻ Mơ ra làm vợ chính của Bá Dương, còn một cô cháu gái quận chúa được làm vợ thứ.

Sau khi đỗ Tiến sĩ, Nguyễn Bá Dương được bổ dụng chức Hàn lâm viện Thị chế sau thăng đến Tế tửu Quốc tử giám (đứng đầu trường Giám). Truyền rằng ông rất được chúa Trịnh Sâm nể vì, trọng dụng và đã giao cho ông giữ việc hình án ở Ái Châu (Thanh Hóa).

Vào thuở ấy, chúa Trịnh Sâm mê đắm và sủng ái sắc đẹp của chính cung là Tuyên phi Đặng Thị Huệ, nên Tuyên phi muốn gì, chúa cũng đều y theo. Được thế, Tuyên phi để mặc cho họ hàng, tay chân của mình làm những việc lộng can.

Khi Nguyễn Bá Dương vào Ái Châu xem xét việc hình án thì thấy viên quan tên Mỗ chuyên coi việc kiện tụng, là vây cánh của Tuyên phi Đặng Thị Huệ nên lấy việc xét xử để tham nhũng tiền của các đương sự. Chứng kiến hành động ăn của đút ngang nhiên của tên Mỗ, Bá Dương thẳng tay, ra lệnh cho bắt và buộc phải nộp lại số tiền đã ăn hối lộ bấy lâu, nếu không sẽ nọc ra đánh cho đến chết. Tên Mỗ sợ quá, phải nộp số tiền đã tham ô là bốn trăm lạng vàng. Bá Dương lệnh cho giải hẩn về kinh cùng với số vàng để chúa xét xử.

Về đến Thăng Long, Nguyễn Bá Dương cứ thực tình tâu lên với chúa Trịnh Sâm. Khi tờ khai được đưa đến chúa Trịnh, thì việc của tên Mỗ cũng được tay chân bấm báo chuyện này với Tuyên phi Đặng Thị Huệ. Tuyên phi liền vào ngay trong phủ kêu khóc với Trịnh Sâm rằng, tên Mỗ bị oan tình, ức hiếp. Chúa Trịnh Sâm dù sủng ái chính cung lắm nhưng cũng phải lắc đầu mà chỉ vào bốn trăm lạng vàng đang để trên khay rồi nói:

- Nàng nhìn xem, số vàng hẩn ăn của đút hiện có đây, vậy còn oan ức gì nữa mà kêu với xin.

Chung cục, tên Mỗ phải chịu tội theo luật định. Sau việc đó, dân chúng tứ trấn truyền nhau vui mừng khôn xiết vì Bá Dương trừng trị được tên quan tham khi xử việc hình án theo quan niệm "không có vùng cấm".

Còn có khá nhiều giai thoại về khí tiết và nhân cách của quan Nghè Nguyễn Bá Dương đến nay vẫn nguyên giá trị.

Làng quê Nguyên Xá (Đông Hưng).

Ảnh: TRUNG HIẾU

Pháo thủ nặng 28 - 30kg nên phải có người trợ giúp để pháo thủ gieo pháo.

Anh Phan Thế Nông, công chức văn hóa xã Phú Lương

Thi pháo đất của địa phương được tổ chức kéo dài suốt cả tháng. Ban đầu thì tổ chức ở từng thôn, sau đó các pháo thủ của các thôn tham gia thi chung kết tại xã để chọn ra đội

chiến thắng. Năm nào xã cũng tổ chức hội thi nhằm duy trì và bảo tồn giá trị văn hóa truyền thống của quê hương, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc.

Cụ Đồng Thị Nhân, 92 tuổi, xã Đông Cường

Đây là trò chơi dân gian truyền thống độc đáo của địa phương chúng tôi. Năm nào tôi cũng đi xem, cổ vũ để được hòa chung cảm giác hồi hộp, vui sướng với mọi người. Mong rằng

trò chơi này sẽ được giữ gìn, lưu truyền cho đến muôn đời sau, đồng thời được quảng bá rộng rãi, thu hút khách mọi miền Tổ quốc về đây, để pháo đất trở thành sản phẩm du lịch của địa phương.

VỀ ĐÔNG HUNG CHƠI PHÁO ĐẤT

■ THU HIỂN - NGUYỄN TRIỆU

“Pháo nổ, pháo nang, cả làng nghe thấy” - câu đồng dao quen thuộc nhắc nhở đến trò chơi pháo đất độc đáo có từ lâu đời của dân tộc, hiện vẫn còn rộn rã và gắn bó với người dân một số địa phương của huyện Đông Hưng. Đây là trò chơi dân gian đặc sắc cổ truyền, hấp dẫn, nét đẹp văn hóa cần được gìn giữ, phát huy.

Trò chơi cổ truyền

Theo ông Mai Danh Trà, xã Phú Lương thì pháo đất là trò chơi dân gian có từ lâu đời của vùng đồng bằng Bắc Bộ. Tương truyền Bà Trưng, Bà Triệu khi đánh đuổi giặc phương Bắc đã nghĩ ra mẹo lấy đất dẻo nặn thành pháo đập xuống đường đi, quân giặc nghe thấy tiếng nổ lạ hò nhau bỏ chạy. Hai Bà thừa thắng xông lên. Cũng có ý kiến cho rằng trò pháo đất bắt nguồn từ việc nhân dân ném đất xuống khúc sông Hóa để cứu con voi của Hưng Đạo Đại Vương Trần Quốc Tuấn bị sa lầy. Từ đó, mỗi khi nông nhàn, nhân dân thường tụ tập diễn lại cảnh này, dần dần hình thành nên trò chơi dân gian pháo đất độc đáo ở một số làng quê. Cho tới tận bây giờ với cả người lớn và những đứa trẻ ở một số địa phương của huyện Đông Hưng pháo đất vẫn luôn là một trò chơi gần gũi, giản dị nhưng vô cùng hấp dẫn, có sự gắn kết mạnh mẽ. Anh Nguyễn Cao Cẩn, xã Đông Cường cho biết: Ngày nhỏ chỉ cần nắm đất nhỏ là chúng tôi có thể làm pháo chơi cả buổi ở bất kỳ nơi đâu. Phần đất chia bằng nhau, mỗi đứa nặn một cái pháo, miệng nói: “Pháo nổ pháo nang, cả làng nghe thấy” rồi ném pháo úp chụp xuống đất nổ vang trong tiếng reo hò của mọi người.

Hàng năm, các địa phương đều tổ chức hội thi pháo đất vào dịp mùa xuân, dịp lễ hội, trước mùa lúa chín nhằm tưởng nhớ, lưu truyền những chiến công vang dội chống quân xâm lược của quân và dân ta cũng là để báo hiệu một mùa vàng bội thu.

Đặc sắc, hấp dẫn

Cả tuổi thơ đến khi trưởng thành và đến tận bây giờ khi tóc đã ngả màu thời gian ông Phạm Tuấn Mãn, xã Phú Lương vẫn gắn bó với trò chơi pháo đất. Mỗi khi rảnh

việc là ông lại chuẩn bị đất để chơi pháo. Đất để làm pháo phải là đất sét, đất thịt, không lẫn tạp chất, trải qua nhiều công đoạn tỉ mỉ mới có thể nặn thành pháo đất. Ông Mãn chia sẻ: Chúng tôi phải sang tận Nguyên Xá lấy đất, đào sâu 2 - 3m chọn đất đen, dẻo mang về dùng lá gạo giã ra nhuộm với đất tạo ra quả pháo dẻo, quang mạnh mấy cũng không đứt. Thoạt nhìn, nhiều người nghĩ việc chơi pháo không mấy khó khăn nhưng để làm được quả pháo đạt chuẩn rất công phu, tỉ mỉ, trải qua nhiều giai đoạn, đòi hỏi các pháo thủ phải dày dặn kinh nghiệm, phải khỏe. Là một trong những pháo thủ lão luyện của xã Đông Cường, anh Phạm Công Dân cho biết: Chọn đất là khâu quan trọng nhất trong trò chơi pháo đất. Chúng tôi thường cho bông vào nhào với đất, quả pháo nặng 3 - 5kg, quãng quả pháo bay lên cao phải thật tròn, rơi xuống sân khô nổ to, lượn bay xa khỏi mâm pháo. Các pháo thủ phải như một nghệ sĩ chế tác nên tác phẩm là pháo đất từ nhào đến nặn, đến gieo. Tất cả đều phải đúng kỹ thuật nếu không pháo sẽ không nổ. Nếu ở Đông Cường lại chơi pháo thuyền. Ông Nguyễn Trọng Bát, xã Phú Lương chia sẻ: Mỗi quả pháo thuyền nặng 28 - 30kg, tay pháo thủ phải khỏe mới gieo được pháo. Pháo được gieo trên mặt đất ướt, nổ to, lượn không rời hẳn mâm pháo mà giang thẳng sang hai bên, không bị đứt.

Hiện nay giới trẻ được tiếp xúc với nhiều trò chơi hiện đại không mấy thiết tha với trò chơi dân gian nhưng người dân một số làng, xã của huyện Đông Hưng vẫn háo hức nặn chơi và thi pháo đất. Anh Nguyễn Văn Du, công chức văn hóa xã Đông Cường cho biết: Hàng năm, chúng tôi đều tổ chức hội thi pháo đất vào

Pháo nổ được gieo bay tròn trên không, rơi xuống nền đất khô nổ to, giòn.

dịp nghỉ lễ 30/4, 1/5. Dù đi làm ăn xa các pháo thủ vẫn trở về luyện tập và tham gia thi đông vui, hào hứng, khí thế. Chúng tôi sẽ duy trì thường xuyên giải pháo đất cổ truyền, xây dựng thương hiệu riêng cho pháo đất Đông Cường.

Bảo tồn gắn với phát triển du lịch

Hội thi pháo đất ở các địa phương luôn diễn ra sôi nổi không chỉ thu hút đông đảo các pháo thủ mà nhân dân và khách thập phương trong và ngoài tỉnh cũng háo hức đến xem, cổ vũ. Anh Lê Trung Sơn, huyện Mê Linh, Hà Nội cho biết: Mình đã đến khá nhiều nơi tham quan, tham gia các trò chơi dân gian nhưng khi đến với Phú Lương được xem các pháo thủ thi pháo đất hết sức hấp dẫn. Hội thi pháo đất đem lại cho mình những trải nghiệm rất tuyệt vời, mong muốn sẽ được quay trở lại với những lễ hội độc đáo của Thái Bình, mong những trò chơi dân gian thế này sẽ được giữ gìn, phát huy vì đây chính là bản sắc của quê hương.

Mấy ngày nghỉ lễ thay vì đi đến các điểm du lịch nổi tiếng như mọi năm, năm nay anh Nguyễn Văn Hậu, Hà Nội được bạn kể về trò chơi pháo đất truyền thống của địa phương Phú Lương nên đã tìm về để được “mục sở thị”. Anh đã “tức cảnh sinh tình” viết lên những câu thơ mộc mạc về sự độc đáo, cuốn hút của trò chơi dân gian này: “Say sưa nặn, bóp, đập, nhào/Lễ hội truyền thống xôn xao một vùng/Quay tròn pháo đất nổ tung/Bàn tay diệu nghệ đảo cùng nhịp xoay/Hồn quê hòa quện nơi này/Ngàn năm vẫn vật đắm say cổ truyền”. Anh Hậu cho biết: Đây là lần đầu được xem pháo đất, rất tuyệt vời, tôi đã quay lại quy trình làm và gieo pháo cho người thân, bạn bè xem. Hội thi năm sau tôi sẽ đưa gia đình về xem để mọi người,

nhất là các cháu biết trò chơi dân gian độc đáo này của dân tộc.

Pháo đất là trò chơi mang đậm giá trị lịch sử, di sản văn hóa đặc trưng của Đông Hưng gắn với cư dân nông nghiệp lúa nước. Toàn huyện hiện có khoảng 7 xã bảo tồn được trò chơi này. Trò chơi pháo đất giúp rèn sức khỏe, tạo không khí vui tươi, phấn khởi gắn kết cộng đồng, được cả người già lẫn trẻ nhỏ yêu thích. Để trò chơi này có sức sống bền lâu, bên cạnh việc duy trì các hội thi hoặc giao lưu pháo đất giữa các thôn, cụm xã, cấp huyện, huyện sẽ bảo tồn những giá trị tốt đẹp của trò chơi pháo đất thành một sản phẩm du lịch gắn với các lễ hội cổ truyền của các địa phương. Bà Trần Thị Thanh Thủy, Trưởng phòng Văn hóa Thông tin huyện Đông Hưng cho biết: Trong thời gian tới để bảo tồn, phát huy giá trị của loại hình văn hóa dân gian đã có từ lâu đời này, Phòng sẽ tham mưu UBND huyện chỉ đạo các địa phương gắn với các lễ hội truyền thống của địa phương, tổ chức nhiều hơn các hội thi, hoặc giao lưu pháo đất để tạo sân chơi lành mạnh, bổ ích, du lịch trải nghiệm cho nhân dân, du khách gần xa. Trong quá trình tổ chức sẽ chỉ đạo các địa phương giữ gìn bản sắc văn hóa, thuần phong mỹ tục, gắn kết, tạo khối đoàn kết trong cộng đồng dân cư và hướng tới khai thác tiềm năng này phát triển du lịch địa phương.

Hãy đến với Đông Hưng để cùng tham gia hội thi pháo đất với người dân nơi đây, bạn sẽ thấy sức hấp dẫn của nó. Hòa mình trong tiếng reo hò, cổ vũ, dõi theo những quả pháo bay, bạn sẽ hiểu vì sao pháo đất - một trò chơi rất bình dân lại có sức sống bền lâu đến như vậy, trở thành nét văn hóa đặc sắc của quê hương Đông Hưng hiện nay.

NHU CẦU VÀ MONG MUỐN - BAO NHIÊU LÀ ĐỦ? YÊU CẦU CƠ BẢN - ĐỦ LÀ BAO NHIÊU? CHỈ CẦN VỪA ĐỦ LÀ KHỎE VÀ HẠNH PHÚC RỒI

■ **Bác sĩ BÙI VŨ KHÚC**

Nhu cầu và mong muốn của con người thì vô tận, nhưng thực tế yêu cầu cơ bản của con người cũng chỉ cần ở một mức độ nhất định.

Ta hãy trân trọng tuân thủ những điều cơ bản đó để sẽ mạnh khỏe.

A/ Bàn luận về nhu cầu và yêu cầu cuộc sống đối với sức khỏe con người.

1) Nhu cầu và mong muốn.

- Khi ta đói thì muốn được no, no rồi muốn ngon, ngon rồi lại muốn sơn hào hải vị, muốn xài của độc lạ quý hiếm...

- Khi túng thiếu ta muốn có 1 đồng, có rồi ta ham muốn 1 tỷ đồng, rồi trăm tỷ, ngàn tỷ, càng nhiều càng ít...

- Khi ta vô gia cư thì mong có 1 căn phòng dù chật hẹp, có rồi thì ta mong có cả một căn nhà to rộng, rồi lại muốn có thêm ngôi nhà thứ 2, thứ 3, thứ n... càng nhiều càng tốt, đất càng rộng càng hay.

- Khi ta còn là người cần lao, thì ta muốn có vị trí, có chức sắc, đầu tiên là be bé, rồi to hơn, rồi muốn thống lĩnh...

- Khi ta còn sống thì ta đã lo chết phải có chỗ chôn, xây mộ tốn mả, có người thì mong được vài mét vuông, rồi cũng có người mong có hàng vài héc ta, chuyện này đã có ngay từ thời phong kiến... Mục đích cũng chỉ là để chôn xác hoặc chôn tro cốt mà thôi.

- Còn hàng hà sa số các nhu cầu và mong muốn khác trong cuộc sống như: tầu, sắc, cờ, bạc, ngao du...

- Ta đã có ít thì muốn có nhiều, nhiều rồi thì lại muốn thêm nữa, cho con ta, cháu, chất, chút, chút ta và cả những người thân, họ hàng, thông gia, liên gia của ta nữa...

- Mong muốn là rất đời và rất thực, tuy nhiên mong muốn đó còn phải thuận theo quy luật tự nhiên, mong muốn còn

phải chịu sự chế ngự của pháp luật và mong muốn cũng cần tuân thủ theo khoa học về nhu cầu cơ bản của con người...

2) Yêu cầu cơ bản.

a- Về ăn uống:

Khoa học đã chứng minh: Một người trưởng thành có cơ thể trung bình và làm việc bình thường thì nam giới chỉ cần 2.500 calo/24 giờ, và nữ giới cần 2.000 calo/24 giờ.

Đồ ăn uống thì chủ yếu là chất đường, bột, chất đạm, chất béo, rau củ quả và vitamin, khoáng chất.

Nếu có ăn vào quá lượng, quá chất thì rồi cũng trở thành cận bã để tống ra ngoài, hoặc nếu tích lũy vào cơ thể quá mức rồi cũng sinh ra bệnh tật mà thôi, đủ các thứ bệnh khiến ta đau đầu như (tiểu đường, mỡ máu, gút, cao huyết áp, tai biến, đột quỵ, suy tim, suy thận, đau suốt từ đầu, từ răng đến bao tử, đại tràng và đau tới tận, hậu môn, để gót...).

b- Về tiền của, vật chất, nhà cửa, đất đai, chức tước, quyền lực...

- Nếu ít quá, nhỏ quá thì buồn thì khổ, nhưng nhiều quá, to quá mà không dùng đường chính chính, không vô tư trong sáng thì phỏng có sướng được chăng? điều gì sẽ làm tổn hại đến sức khỏe?

Bị ganh ghét ư?

Bị nhòm ngó ư?

Bị kiện cáo ư?

Bị đe dọa ư?

Bị dằn vặt ư?

Bị lừa gạt ư?

Bị tịch thu ư?

Bị sa đọa ư?

- Đắt cũng chỉ ở 1 thừa, nhà cũng chỉ ở 1 căn, 1 căn cũng chỉ ở 1 phòng, 1 phòng cũng chỉ nằm 1 giường...

- Mồ mả vài héc ta để mà làm gì, ắt sẽ phải thuê người trông coi, để hoang hóa, lãng phí...

Nằm dưới nắm mồ còn lo chuyện vi phạm luật đất đai, sợ kiện tụng, sợ đào mồ lật mả, sợ bị thu hồi, chết mà như vậy hỏi nào đã được mồ yên mả đẹp? Đến ma cũng phải sinh bệnh chứ đâu được khỏe ma như người mong muốn?

* Như vậy: Tất cả đều được quy về dạng tham mà khổ, đã khổ thì hỏi rằng có khỏe được chăng?

B/ Bàn luận về đủ và vừa chừng - gắn liền với sức khỏe.

1) Biết đủ

- "Biết đủ" khiến con người bình tĩnh hơn, an nhiên, lạc quan và đàng hoàng hơn. Người biết đủ sẽ phân biệt được rõ điều gì nên làm thì làm, điều gì không nên làm thì dừng lại. Sự khác biệt giữa

họ chính là hạn độ, đó là sự đúng mực, là trí tuệ. Người biết đủ họ không dễ phạm phải lỗi lầm và đánh mất lương tâm.

- "Biết đủ" là một loại cảnh giới. Người biết đủ sẽ luôn mỉm cười đối mặt với cuộc sống. Trong mắt của người biết đủ sẽ không có điều gì là không thể giải quyết được trên thế gian này. Bởi vì họ sẽ luôn vì chính bản thân mình mà tìm kiếm một cách giải quyết phù hợp nhất, an toàn nhất và tốt đẹp nhất.

- "Biết đủ" là một loại rộng lượng. Lòng rộng lượng có thể dung nạp được đối tác, đối phương, cho nên trong mắt người biết đủ, mọi sự tranh giành và đòi hỏi quá mức sẽ là không cần thiết. Cũng chính bởi vì thế mà tâm lý của người biết đủ luôn có sự cân bằng, họ luôn thấy đủ và thỏa mãn.

- "Biết đủ" còn là một loại khoan dung. Khoan dung đối với người khác, khoan dung đối với xã hội, khoan dung với chính mình, như vậy mới có được một không gian sinh tồn bao la rộng lớn. Chính vì thế mà cổ nhân luôn dạy: "Thấy đủ thường vui!".

2) Vừa chừng

- Trong giới đồng y, ông tổ của nghề bào chế thuốc là Trần Gia Mô đã có câu nói nổi tiếng "Bào chế cốt là ở chỗ vừa chừng. Nếu non quá thì kém kiến hiệu, mà già quá thì mất khí vị".

- Cuộc đời cũng như vậy, nếu ai muốn bình an thì khôn nhất là biết đủ và chọn lấy hai chữ vừa chừng. Đùng để cuộc đời mất đi khí vị, khí chất và cũng đùng để cuộc sống kém đi kiến hiệu, kém đi cái thi vị đẹp đến vừa chừng.

* **TÓM LẠI:** Cuộc đời mỗi con người, nếu ai biết đủ, biết vừa chừng thì đó là người mạnh khỏe và hạnh phúc nhất.

HỘP THƯ BẠN ĐỌC

Tuần qua, Tòa soạn Báo Thái Bình tiếp tục nhận được nhiều tin, bài, ảnh, tản văn, thơ, tạp bút, truyện ngắn... của các cộng tác viên (CTV) trong và ngoài tỉnh. Tiêu biểu như các CTV: Hà Thị Luyện, Thúy Mai, Vũ Duy Yên (thành phố Thái Bình); Lại Hợp Khánh (Bộ đội Biên phòng tỉnh); Lương Thế Lộc (Ủy ban MTTQ tỉnh); Văn Dũng (Bộ CHQS tỉnh); Bình Vân (Công an tỉnh); Mai Hiền (Đài TTH thành phố Thái Bình); Trúc Lành (Đài TTH Hưng Hà); Lê Lan, Đào Hiền (Đài TTH Thái Thụy); Thu Hiền (Đài TTH Vũ Thư); Trung Hiền (Tạp chí Quốc phòng toàn dân); Nguyễn Thị Loan (Học viện Thanh thiếu niên); Thạch Bích Ngọc, Lê Thị Ngọc Nữ, Đặng Đức Phán (Thành phố Hồ Chí Minh); Vũ Đăng Bút (Hà Giang); Ngô Thế Lâm (Khánh Hòa); Nguyễn Văn Toàn (Thừa Thiên Huế); Ngô Trọng Nghĩa (Trà Vinh); Trần Quang Hợp (Hà Nam)...

Hướng tới kỷ niệm 133 năm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh (19/5/1890 - 19/5/2023) và nhân tháng công nhân năm 2023, CTV Nguyễn Văn Toàn có

bài: "Bác Hồ với giai cấp công nhân Việt Nam" và bài "Kiến tạo nền văn hóa mới cho dân tộc Việt Nam"; CTV Trần Quang Hợp có thơ "Đài hoa dâng Bác kính yêu"; CTV Thanh Thủy có thơ "Tháng 5 nhớ Bác".

Trong tuần, các CTV cũng kịp thời gửi về Tòa soạn nhiều tin, bài thời sự, tiêu biểu như CTV Mai Hiền đưa tin: Khai mạc lễ hội đền thờ Hai Bà Trưng; CTV Lại Hợp Khánh đưa tin: Ký kết chương trình phối hợp giữa Bộ đội Biên phòng và Hội Cựu chiến binh tỉnh; CTV Văn Dũng có tin: Trung đoàn 568, Bộ CHQS tỉnh khai mạc khóa huấn luyện cán bộ khung B đơn vị dự bị động viên năm 2023; CTV Lương Thế Lộc có tin: Tuyên truyền pháp luật và hướng dẫn hoạt động ban thanh tra nhân dân ở cơ sở; CTV Thu Hiền có tin: Vũ Thư đạt chuẩn phổ cập giáo dục mức độ 3. Lĩnh vực nông nghiệp, CTV Lê Lan có bài: Nông dân HTX Thụy Lương nâng cao giá trị thu nhập từ sản xuất cây màu. Từ "trắng" diện tích cây màu, những năm gần đây HTX Thụy Lương, thị trấn Diêm

Diêm, huyện Thái Thụy đã mạnh dạn khôi phục và phát triển phong trào trồng cây màu nhằm khai thác tối đa tiềm năng của đất nông nghiệp. Với phương châm "không cho đất nghỉ" cộng với tích cực áp dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật, với 45ha cây màu vụ xuân, mỗi năm mang lại tổng nguồn thu hơn 3 tỷ đồng, những năm gần đây việc sản xuất cây màu đã góp phần đáng kể cải thiện và nâng cao mức sống của nhiều hộ nông dân... Lĩnh vực an ninh trật tự, CTV Bình Vân có tin: Công an huyện Quỳnh Phụ khởi tố đối tượng về tội cưỡng đoạt tài sản và tin Công an thành phố Thái Bình bắt giữ đối tượng trộm cắp thanh giàng và phụ kiện cột điện 110kV... Phần ảnh vấn đề xã hội nhiều người quan tâm việc điều chỉnh tăng giá bán điện, tiêu biểu CTV Nguyễn Thị Loan có bài: Tăng giá điện, người thuê trọ "nặng" thêm nỗi lo; CTV Thạch Bích Ngọc có bài: Chủ nhà trọ xin đừng "té nước theo mưa"... Gương điển hình tiên tiến trong sản xuất, kinh doanh, CTV Lê Lan có bài: Chị An làm kinh tế giỏi; CTV Trúc Lành có bài: Nữ công nhân đam mê phát huy sáng kiến cải tiến kỹ thuật. Bài viết về gương chị Vũ Thị Cường, tổ trưởng tổ nghiên cứu cải tiến chuẩn bị sản xuất Xi nghiệp May Hưng Hà. Với kinh nghiệm gần 25 năm công tác tại Xi nghiệp May Hưng Hà, chị

Vũ Thị Cường luôn chủ động học hỏi, tìm tòi nghiên cứu cải tiến, chỉ đạo tổ chức sản xuất, giảm mọi thao tác thừa, rút ngắn thời gian chế tạo sản phẩm để tăng năng suất lao động. Năm 2021, chị được Liên đoàn Lao động tỉnh tặng bằng khen; năm 2022 chị được Tổng công ty May 10 khen thưởng nhân viên tiêu biểu; năm 2023, chị được UBND tỉnh tặng bằng khen có thành tích cao trong phong trào lao động giỏi, lao động sáng tạo...

Tin, bài của các bạn gửi về cộng tác đã, đang được biên tập, chọn đăng tải trên Báo Thái Bình điện tử (baothaibinh.com.vn) và báo in Báo Thái Bình. Ban Biên tập Báo Thái Bình trân trọng cảm ơn sự nhiệt tình cộng tác của các bạn và mong các bạn tiếp tục cộng tác thường xuyên. Tin, bài gửi về cộng tác để nghị các bạn ghi rõ họ tên, địa chỉ và số điện thoại liên lạc. Mỗi tin, bài gửi về cộng tác, để nghị gửi kèm 1 - 3 ảnh cùng nội dung, có chú thích đầy đủ. Tin, bài thời sự, để nghị các bạn gửi kịp thời trong ngày để đáp ứng nhu cầu của bạn đọc.

Tin, bài, ảnh cộng tác của các bạn gửi về địa chỉ: Tòa soạn Báo Thái Bình, số 13, phố Lý Thường Kiệt, thành phố Thái Bình, tỉnh Thái Bình hoặc hòm thư điện tử: tsbaothaibinh@gmail.com.

Trân trọng!

Theo các nhà nghiên cứu lịch sử, văn hoá, các cuộc nổi dậy mang tính chất “mẫu hệ” ở nước ta thời bấy giờ nói chung, của các cử sù vùng Đa Cương nói riêng được truyền tụng trong dân gian và chép trong các thân tích chính do việc bắt bớ, ép buộc con gái đẹp ở các làng quê làm tỳ thiếp cho người Hán. Ngoài Tô Định bức con gái đẹp làm tỳ thiếp ở phủ thái thú còn có sự a tòng của quý tộc Hán và quân lính nhà Hán đô hộ nước ta. Việc làm đó vừa thỏa mãn thói dâm tục của bọn xâm lược vừa âm mưu đồng hóa dân tộc. Đối tượng bị xúc phạm đầu tiên là quý tộc Việt, phần đông bấy giờ vẫn còn giữ vai trò tri huyện, tri châu, hương trưởng và các cử sù (thủ lĩnh quân sự địa phương). Từ thời Hùng Vương, đất Đa Cương (nay là huyện Hưng Hà) đã có nhiều quý tộc gốc Việt Mường về khai khẩn. Họ Hà chiếm hầu khắp từ Hà Xá xuống Hà Nguyên, Hà Lang. Họ Hoàng chiếm cánh đồng màu mỡ Tam Nông: Hoàng Nông, Đôn Nông, Diên Nông là vùng kinh tế rất thịnh đạt. Nhiều quan lang đã cư trú ở Hà Lang, Khả Lang, Nham Lang, con cái nhà lang chiếm riêng Chiềng óc, Lang Cun (Cun Cương - Hòa Tiến), dân gốc cổ sớm có mặt ở Bùi Phú (Độc Lập), Bùi Xá (Tân Lễ)... Dân Thượng Đạo và dân chài tộc Đán nhiều vùng đã sớm bỏ sông nước lên bờ sống bằng nghề trồng trọt, khoáng đầu thời Tây Hán họ đã đạt đến trình độ văn hóa cao.

Năm 23, sau khi lập nhà Đông Hán, Lưu Tú cho gọi Nhâm Diêm, Tích Quang về nước, cử Tô Định sang làm thái thú Giao Châu. Tô Định kế thừa được cái bạo liệt của Lưu Tú, song không tiếp thu được cái bao dung kẻ sĩ. Để trả ơn tầng lớp thương nhân đã có công giúp phục hưng nhà Hán, Lưu Tú rộng tay với thương giới. Bọn thương gia được thể câu kết với quan cai trị thúc ép dân ta lên rừng tìm ngà voi, sừng tê giác, chết vì nạn hổ báo; ép dân ta xuống bể mò ngọc trai, bắt đổi môi, chết vì sóng gió..., về thôn dã ép thu mua tơ lụa để đem về nội địa kiếm lời, tăng cao phú liêm để đáp ứng cho triều Đông Hán xây dựng kinh đô Lạc Dương. Căn cứ vào hồ sơ di tích Đình Nội - Xuân Lôi, đền Tịnh Thủy (xã Hồng Minh), đình Duyên Lăng, Thượng Lăng (xã Minh Hòa), Phúc Duyên (xã Văn Lang), đình Buộm (xã Phú Sơn, nay là thị trấn Hưng Nhân), các đền Buộm, Rẫy (xã Tân Tiến), đền Trình (xã Điệp Nông) và đền Tiên La (Đoan Hùng - Tân Tiến) thì trên đất Hưng Hà có 2 căn cứ dấy binh, hưởng ứng cuộc khởi nghĩa Trưng Vương. Tại vùng cửa Luộc, quê hương của họ Hoàng và họ Hà, buổi đầu họ tụ cư trên các vùn cao như Tảo Sơn (thị trấn Hưng Nhân), Nham Lang (Tân Tiến). Hoàng Công đã khai khẩn cả vùng Hoàng Nông (sau tách thành Hoàng Nông, Canh Nông và Phú Nông (nay là xã Điệp Nông, huyện Hưng Hà), nổi đời làm lang cun. Dòng trưởng ở hữu ngạn sông Đức Cương (thời nhà Lê gọi là sông Tiên Hưng), ngành trưởng dòng thứ dựng cơ nghiệp ở Cun (Tảo Sơn), dân nghèo tập trung ở các vùng Buộm, Rẫy, Đầu (thị trấn Hưng Nhân), Bùi (Tân Lễ), Hú, Cũ, Ngượn, Mụa, Trạch, Sâm (Hòa Tiến). Bà Hoàng Thị Mầu là con cháu thuộc dòng quý tộc Việt - Mường đã liên kết với quý tộc họ Vũ ở Phong Châu là Vũ Công Chất, quê làng Phượng Lâu, huyện Bạch Hạc. Ông Vũ Công Chất tuy giỏi chữ Hán, biết cả nho, y, lý, số song không chịu ra làm quan lại liên kết với họ Phạm là Phạm Hương ở Chu Diên, hứa gả con gái cho Phạm Hương. Tô Định muốn mua chuộc họ Vũ, ép Vũ Thị Thục làm ái thiếp, hứa ban chức tước cho Vũ Công. Không lời kéo được Vũ Công, Tô Định liền giết Phạm Hương, bắt giam Vũ Công Chất, lại kéo quân về Phượng Lâu tàn sát

CHUYỆN KỂ THỜI DỰNG NƯỚC

■ QUANG VIỆN

Theo các tài liệu khảo cứu, năm 43 sau Công nguyên, Hán Quang Vũ cử Phục Ba tướng quân Mã Viện làm Chinh Nam tướng quân, men theo bờ biển, lần theo vách núi dẫn cây, mở hơn 1.000 dặm tiến vào Lăng Bạc (tên gọi cổ xưa của lưu vực sông Trà Lý). Theo hiệu triệu của Trưng Vương, các tướng lĩnh, cử sù và con em Đa Cương nhất tề về Mê Linh hội quân cùng Trưng Vương tử chiến với giặc. Trận Lăng Bạc quân ta bất lợi, trận sông Hát quân ta thua to, Hai Bà Trưng tuẫn tiết. Các thủ lĩnh Trần Thông, Trần Mậu, Trần Hiến, Đặng Minh đều hy sinh tại trận (ngày 2 tháng 2). Vũ Thị Thục lui quân về Đa Cương tiếp tục chiến đấu thêm 1 tháng. Ngày 20/3, Lưu Long vây căn cứ Tiên La, bà đã chiến đấu đến nghĩa binh cuối cùng, đến gốc thông bên gò Kim Quy, hết đường, liễn tự sát.

Khu tâm linh Đa Phú, xã Thống Nhất, huyện Hưng Hà, địa danh cổ thời Hùng Vương là khu Dân Chàng, nơi có dân tộc Đán và Việt cổ đầu tiên trên đất Thái Bình.

Theo sách “Hậu Hán thư”, cổ sử chép thời thế kỷ III, sau cuộc khởi nghĩa Hai Bà Trưng, Mã Viện bắt trên 300 cử sù người Việt đưa về Lạc Dương cầm tù. Trưng Vương và nhiều tướng sù đã hy sinh đến giọt máu cuối cùng, theo suy đoán của hậu thế, ít nhất cũng có 300 - 400 cử sù hy sinh. Cả nước Việt thời bấy giờ có trên dưới 1.000 cử sù thi Đa Cương có 30 người.

thảm khốc. Vũ Thị Thục được tin ngay đêm tối đã trốn về quê mẹ tại hương Đa Cương. Tương truyền bà nấu mình trong Tiên La tự (chùa Tiên La), sáng hôm sau tất cả hương lão trong làng tụ tập tại gốc đa cạnh bờ sông, cùng nổi hàng vào chùa đón rước người trưởng nữ và tôn bà làm minh chủ, tổng huy động con em sắm giáo mác, đêm ngày luyện tập để cùng chủ báo thù.

Tại lưu vực Buộm - Tảo Sơn (thị trấn Hưng Nhân), họ Cao (dòng dõi các phúc thần thời Hùng Vương như Cao Quán, Cao Đông (Tân Giới, Tân Lễ), Cao Mang (Dương Xá, Phú Sơn) là Cao Văn Thời, lấy vợ làng Ngượn Khu (Buộm) là Lê Thị Mỹ, sinh ra Cao Thị Nguyên một người “tứ đức vô hà” (ý nói công, dung, ngôn, hạnh của bà không ai sánh nổi). Bà Nguyên lấy ông Phạm Phúc, sinh ra Phạm Khánh là bậc quân tử. Cả nhà được thiên hạ trọng

vọng, khiến quan đô hộ lo ngại, vô có giết ông Phạm Phúc. Cầm giặc nước tàn bạo, hồn Tô Định giết cha, Phạm Khánh bấy giờ đang làm phụ đạo, lập hương binh, liên kết với họ Hoàng, họ Vũ (Tiên La) cát cứ một vùng. Lưu Long, tướng của Phục Ba Mã Viện được lệnh truy quét cánh quân của Phạm Khánh tại làng Buộm, các cử sù lâm cảnh thân cô, thế cô. Đường cùng, ngày 10 tháng 7 Phạm Khánh phải tự tận. Để tưởng nhớ những trang liệt nữ, cử sù hy sinh vì nước, các làng Buộm, Ứng Lôi, Hoàng Nông, Đôn Nông, Tiên La, An Nhân, Lương Ngạc, Thượng Duyên, Phúc Duyên, Thọ Duyên, Đông Lôi đã lập đền thờ các cử sù của Trưng Vương.

Thanh thế của bà Thục càng lên cao. Dân Hoàng Nông tích thảo binh lương, dân Thượng Đạo từ Phong Châu (quê nội) không quen làm ruộng nước, bà cho

làm ruộng cao (nay là làng Rẫy), dân lưu tán đến nương nhờ, bà cho ruộng, cấp đất làm nhà ở An Nhân (Tân Tiến). Lại xây phòng tuyến kiên cố vững như sắt đá ở Nham Lang, cho Ngọc Hoa trông coi cửa Đìa (Hồng An), chỉ trong một năm đã có trên 3.000 nghĩa binh, tự làm chủ cả vùng Đa Cương, bà dựng cờ “Bát Nạn tướng quân”. Trưng Trắc biết thanh thế của quân dân Đa Cương và chí lớn của Vũ Thị Thục là vợ Phạm Hương nghĩa tướng của Thi Sách nên đã cử công chúa Bảo Hoa về tận Đa Cương vận động nghĩa quân về Mê Linh hội quân. Thục nương bán khoán, hội chúng sỹ cho bàn, vì nghĩa lớn, tướng sỹ nhất tề kéo về Mê Linh tụ nghĩa.

Cũng trong thời gian đó, tại vùng kẻ Nội (nay là xã Hồng Minh, huyện Hưng Hà) quê hương của Ngọc Lan, dân khổ vì thị trường kẻ chợ bị thao túng, đã nổi lên khởi nghĩa, bà Nguyễn Thị Ngọc quê ở Thượng Duyên, Phúc Duyên, Thượng Lăng (Minh Hòa, Văn Lang) cùng chồng là Hùng Công vâng lệnh Trưng Vương về cửa Phạm Lỗ chiêu binh, tuyển 40 hương binh đến với Trưng Vương. Tại làng ứng Lôi (Tân Lễ), vợ chồng cụ Trần Thông, Vũ Thị Mối cùng các con là Trần Mậu, Trần Hiến, Trần Đạo, con nuôi Đặng Minh tập hợp được 128 tráng sỹ cũng nổi lên đánh giặc. Theo lệnh của Bà Trưng, các bản, xá, hương Đa Cương đã diệt bọn tay sai thân Hán, tuyên bố phò tá Trưng Vương, đích thân tướng Vũ Thị Thục cũng dẫn đại quân đánh tan giặc Tô Định, trả nợ nước, đền nợ nhà.

Ấm áp tình đồng hương Thái Bình

TRUNG HIẾN
Tập chí Quốc phòng toàn dân

Sau 12 ngày kêu gọi sự giúp đỡ của quý đồng hương và các mạnh thường quân cho gia đình anh Nguyễn Văn Ánh - nạn nhân bị bỏng nặng trong vụ việc "Hận bạn gái, dùng xăng đốt nhúm phòng trọ" xảy ra rạng sáng ngày 25/4/2023 tại thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai, Ban liên lạc Hội đồng hương Thái Bình tại miền Nam đã quyên góp được 114.000.000 đồng ủng hộ gia đình anh. Số tiền tuy không lớn, song thể hiện nghĩa cử cao đẹp, tình đồng hương ấm áp của những người con Thái Bình nơi đất trời phương Nam.

Tai nạn bất ngờ, đau thương

Vợ chồng anh Nguyễn Văn Ánh và chị Bùi Thị Nở quê xã Châu Sơn, huyện Quỳnh Phụ, tỉnh Thái Bình. Do cuộc sống khó khăn, năm 2017 anh chị cùng con trai út Nguyễn Văn Hiến (sinh năm 2013) xuôi miền Nam lập nghiệp, ở trọ tại khu phố 1, phường Tân Hòa, thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai. Song vừa qua một tai nạn bất ngờ, đau thương ập đến gia đình anh. Vào khoảng 1 giờ 45 phút sáng ngày 23/4/2023, trong lúc vợ chồng anh Nguyễn Văn Ánh cùng con trai đang ngủ trong phòng trọ thì bất ngờ bị một đối tượng đổ xăng vào phòng, châm lửa đốt. Phát hiện sự việc, người dân xung quanh đã nhanh chóng đến hỗ trợ dập lửa. Song do vụ cháy xảy ra quá bất ngờ, lượng xăng lan rộng toàn căn phòng khiến vợ chồng anh Ánh và con trai bị bỏng rất nặng. Ngay sau đó, cháu Nguyễn Văn Hiến được người dân đưa đến Bệnh viện Nhi đồng II

Ông Hoàng Minh Hạnh, Chủ tịch Hội đồng hương Thái Bình tại miền Nam, trao số tiền quyên góp, ủng hộ cho gia đình anh Nguyễn Văn Ánh.

và vợ chồng anh Ánh được đưa đến cấp cứu tại Bệnh viện Chợ Rẫy. Nhận được thông tin, lực lượng Công an thành phố Biên Hòa đã phối hợp cùng các lực lượng chức năng nhanh chóng đến hiện trường điều tra vụ việc, xác minh và truy bắt đối tượng gây án.

Ngày 25/4, Phòng Cảnh sát hình sự, Công an tỉnh Đồng Nai phối hợp với

Công an thành phố Biên Hòa, Công an tỉnh Bạc Liêu đã bắt được đối tượng Bạch Ngọc Minh (33 tuổi, ngụ phường Trung Dũng, thành phố Biên Hòa) đang lẩn trốn tại tỉnh Bạc Liêu. Theo lời khai của Minh, thời gian gần đây, anh ta xảy ra mâu thuẫn với bạn gái đang ở cùng khu trọ với gia đình anh Ánh. Rạng sáng 23/4, Minh mang xăng đến phòng trọ của bạn gái để

đốt. Tuy nhiên, đối tượng này đã đổ xăng và đốt nhằm phòng của vợ chồng anh Nguyễn Văn Ánh gây tai nạn thương tâm.

Ấm tình đồng hương xoa dịu nỗi đau

Sau khi nắm được tin tức về vụ tai nạn bất ngờ đầy thương đau đến với gia đình anh Ánh, đồng thời biết gia đình anh chị có hoàn cảnh rất khó khăn, phát huy tinh thần "Người Thái Bình không bỏ ai ở lại phía sau", ngày 25/4/2023, Ban liên lạc Hội đồng hương Thái Bình tại miền Nam nói chung và khu vực tỉnh Bình Dương nói riêng đã đồng loạt khai kêu gọi quý đồng hương trong Hội, các mạnh thường quân, nhà hảo tâm... quyên góp, ủng hộ, giúp đỡ phần nào viện phí chữa chạy cho gia đình anh Nguyễn Văn Ánh. Đến hết ngày 6/5/2023, Hội đã quyên góp được 114.000.000 đồng, trong đó, Hội đồng hương Thái Bình tại Bình Dương quyên góp được 58.800.000 đồng.

Ông Hoàng Minh Hạnh, Chủ tịch Hội đồng hương Thái Bình tại miền Nam và Phó Chủ tịch Đinh Văn Dũng đã đại diện Ban liên lạc Hội đồng hương Thái Bình tại miền Nam trao số tiền quyên góp, ủng hộ cho vợ chồng anh Ánh. Sau nhiều ngày được điều trị ở Bệnh viện Chợ Rẫy, anh Ánh đã dần hồi phục và có thể đến thăm con trai đang được điều trị ở phòng chăm sóc đặc biệt tại Bệnh viện Nhi đồng II. Chị Nở vợ anh vẫn nằm điều trị ở Chợ Rẫy. Cảm động trước tình đồng hương nồng ấm, anh Ánh xúc động gửi lời cảm ơn chân thành và sâu sắc tới các mạnh thường quân và quý đồng hương Thái Bình tại miền Nam... đã ủng hộ về vật chất, động viên chia sẻ về tinh thần, giúp gia đình anh vượt qua giai đoạn khó khăn này. Mong rằng gia đình anh Ánh tiếp tục nhận được sự quan tâm, giúp đỡ của các cấp, các ngành, đoàn thể và bà con đồng hương Thái Bình, các mạnh thường quân trên cả nước để vợ và con anh sớm bình phục.

Sách giáo khoa tái bản đã sẵn sàng cho năm học 2023 - 2024

(nhandan.vn) Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam cho biết, năm học 2022 - 2023 sắp kết thúc. Thời điểm này, nhiều trường học trên cả nước đã hoàn thành việc kiểm tra đánh giá cuối năm học để bảo đảm hoàn thành kế hoạch giáo dục học kỳ II theo khung kế hoạch thời gian năm học 2022 - 2023 của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Cùng với đó, nhu cầu mua sắm sách giáo khoa sử dụng cho năm học 2023 - 2024 của phụ huynh, học sinh cũng tăng lên.

Theo Phó Tổng Biên tập Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam Nguyễn Văn Tùng, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam đã nỗ

lực triển khai in gấp, nhập nhanh để có sách giáo khoa tái bản của các lớp 1, 2, 3, 6, 7, 10 theo chương trình giáo dục phổ

thông 2018 và các lớp 5, 9, 12 theo chương trình giáo dục phổ thông 2000 được phát hành từ ngày 1/5.

Hiện tại các cửa hàng thuộc hệ thống phát hành của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam và các công ty sách - thiết bị trường học địa phương đã có đầy đủ các đầu sách giáo khoa thuộc các lớp trên. Sách giáo viên, sách bổ trợ đang tiếp tục được in, nhập kho để cung ứng tới các cửa hàng bán lẻ và tới các trường học phục vụ nhu cầu của giáo viên, học sinh.

Đối với sách giáo khoa lớp 4, 8, 11 theo chương trình giáo dục phổ thông 2018, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam dự kiến phát hành từ ngày 15/6.

Tuy nhiên, hiện chỉ có một số ít địa phương công bố danh mục lựa chọn sách giáo khoa lớp 4, 8, 11 và hầu hết chưa có số lượng đăng ký sách cần cung ứng theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Việc này khiến các nhà xuất bản gặp khó khăn cả về số lượng, thời điểm và phương thức triển khai công tác in, làm sao vừa bảo đảm yêu cầu của Bộ Giáo dục và Đào tạo về cung ứng sách giáo khoa phục vụ năm học mới, vừa thực hiện đúng các quy định của pháp luật về công tác in và phát hành.

Để hỗ trợ phụ huynh, học sinh mua sách giáo khoa nhanh chóng, thuận tiện, trong thời gian cao điểm từ tháng 5 đến hết tháng 9, đường dây nóng của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam tiếp tục được duy trì. Phụ huynh, học sinh, nhà trường có thể liên lạc đến số điện thoại 0344.181.018 khi cần hỗ trợ về mua sách hay phản ánh các vấn đề liên quan đến sách giáo khoa. Đường dây nóng hoạt động từ 8 giờ đến 22 giờ hàng ngày trong khoảng thời gian từ nay đến ngày 30/9, kể cả thứ bảy, chủ nhật và ngày lễ.